Journal of Teacher's Professional Development

PISSN :2476-5600 EISSN: 2476-5619

Farhangian university

Instructors Competences in the Age of Complexity: A mixed Model for Enhancing Students Achievements

Jafar Torkzadeh[1] , *Vali Ahmadkermaj*[2]

1. Professor,Department of Educational Management and Planning. Faculty of Educational Sciences and Psychology. Shiraz University
2. Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.

Article Info

Article type: **Research**

Article history:
Received: 14/11/2025
Revised: 21/08/2026
Accepted: 23/10/2026
Published: 23/09/2026

Keywords:
Academic Achievements, Complexity, Farhangian University, Students, Instructor Qualifications

Authors:
1. *djt2891@gmail.com*
2. *vali.ahmadkermaj@gmail.com*

ABSTRACT

Background and Objectives: This study investigated instructor competencies in an era of complexity and sought to develop an integrated model for enhancing the academic achievement of student teachers at Farhangian University in Kurdistan Province. **Methods:** The study adopted an embedded mixed-methods design, in which quantitative and qualitative data were collected and analysed concurrently. The quantitative component employed a cross-sectional survey design. The study population consisted of 720 final-year student teachers enrolled at Farhangian University in Kurdistan Province, Iran. Participants were selected using cluster sampling, with 30% of the clusters included in the sample. Data were collected using two researcher-developed instruments: (1) an Instructor Competency Scale measuring technical, behavioural, and contextual dimensions of instructor competency; and (2) a Student Academic Achievement Scale. Quantitative data were analysed using Pearson's correlation coefficient and structural equation modelling (SEM) to examine the relationships among the study variables. The qualitative phase adopted a phenomenological approach. Participants consisted of 33 student teachers selected through criterion-based purposive sampling. Data were generated through semi-structured interviews, and trustworthiness was established through the criteria of credibility and dependability. Qualitative data were analysed using thematic network analysis. **Findings:** The quantitative findings revealed a positive and statistically significant relationship between instructor competencies and student teachers' academic achievement. Moreover, instructor competencies demonstrated significant predictive power in explaining student teachers' academic achievement. The qualitative analysis resulted in the identification of two overarching organising themes: (1) instructors' contextual competencies and (2) instructors' scholarly and professional conduct. **Conclusion:** The findings indicate that strengthening instructor competencies, particularly behavioural competencies and the capacity to adapt to the complexities of educational environments, plays a pivotal role in promoting the academic success of student teachers.

Citation (APA): Torkzadeh. J., Ahmadkermaj. V. (2026). Instructors Competences in the Age of Complexity: A mixed Model for Enhancing Students Achievements. *Journal of Teacher's Professional Development*, 11(3), 73-103.

https://doi. org/10.48310/tpd.2026.21499.2040

© Author(s)

Publisher: Farhangian University

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Universities, as academic institutions, bear the responsibility of providing specialized education and developing human resources, preparing students to enter the job market and assume leadership roles. To achieve this goal, faculty members need to possess professional competencies (including knowledge, skills, and behavioral abilities) to meet contemporary educational demands.

Instructor competence is a key, multidimensional concept that directly impacts teaching quality and student learning experiences. Studies indicated that instructors' competencies influence students' academic achievements (such as personal, professional, and intellectual growth). Other factors, including teaching methods, educational environment, and personal motivation, also play a role in this success.

Given the current complexities, particularly in Farhangian University, which is responsible for training future teachers, developing a comprehensive model of instructor competencies is essential to enhance student outcomes. This model must align with technological advancements and modern educational needs, serving as a foundation for faculty professional development and improving higher education quality.

The present study sought to identify a model of instructor competencies that can effectively enhance student achievements in academic environments, especially at Farhangian University. This model can serve as a basis for educational policymaking and human resource development in the higher education system.

Method: The study employed an embedded mixed-methods design to investigate the relationship between instructor competencies and student academic achievement at Farhangian University in Kurdistan Province, Iran. The quantitative component adopted a descriptive-correlational approach. The study population consisted of 720 final-year student teachers, including 146 females and 574 males. A sample of 250 participants was selected using Cochran's formula and cluster sampling, whereby 30% of academic groups and final-year classes were selected. Quantitative data were collected using two instruments: a researcher-developed Instructor Competency Scale comprising 35 five-point Likert-scale items across three dimensions, technical, behavioural, and contextual competencies, and the Student Achievement Scale developed by Tom (2004), consisting of 23 items measuring professional, personal, academic, and intellectual achievements. The quantitative data were analysed using Pearson's correlation coefficient and structural equation modelling (SEM) in SPSS 26 and AMOS 26.

The qualitative component employed a phenomenological approach and involved 33 final-year student teachers (12 females and 21 males) with internship experience, selected through purposive sampling. Data were collected through semi-structured interviews lasting 20-40 minutes and analysed thematically through open coding and the identification of basic, organising, and overarching themes. Credibility and dependability criteria were applied to enhance the trustworthiness of the qualitative findings.

By integrating quantitative and qualitative evidence, the study sought to provide a comprehensive understanding of the relationship between instructor's competencies and student academic achievement in teacher education.

Findings: The findings revealed positive and statistically significant correlations between instructors' technical, behavioural, and contextual competencies and students'

professional, personal, educational, and intellectual achievements. Significant positive relationships were also identified among the four dimensions of student achievement. Structural equation modelling further indicated that instructor competencies significantly predicted student academic achievement. Among the competency dimensions, behavioural competencies had the highest factor loading, followed by contextual competencies and technical competencies. Regarding student achievement, educational achievement had the highest factor loading (0.89), followed by intellectual (0.83), professional (0.70), and personal achievement (0.51).

The qualitative findings yielded two overarching themes associated with students' academic success: instructors' contextual competencies, including their understanding of student-teacher relationships and the objectives of teacher education, and professional scientific behaviour, encompassing educational commitment, flexibility in teaching methods, and fairness in assessment. However, participants also reported negative experiences, including a lack of respect, ineffective classroom management, and coursework perceived as irrelevant to their professional needs. Overall, the integrated findings highlight the importance of instructors' behavioural, contextual, and technical competencies in supporting student-teachers' academic achievement and underscore the need to strengthen respectful interactions, effective classroom management, and the practical relevance of teacher education programmes.

Discussion and Conclusion: This mixed-methods study investigated the relationship between instructor competencies and student teachers' academic achievement at Farhangian University in Kurdistan Province, Iran. The findings identified behavioural competencies, including mutual respect, student motivation, and fairness in assessment, as the most influential dimension of instructor competency. Contextual competencies, such as understanding the mission of teacher education and student psychology, and technical competencies, including the effective organisation and delivery of subject knowledge, also contributed significantly to student achievement. These findings are consistent with previous research, highlighting the complementary role of professional competencies in enhancing teaching quality and student learning. Nevertheless, the qualitative findings particularly emphasised behavioural professionalism as a cornerstone of effective teaching in teacher education.

The study also identified structural challenges at Farhangian University, notably a shortage of permanent faculty members and a reliance on part-time instructors who may lack sufficient familiarity with the university's teacher education mission and the behavioural and contextual competencies required for effective instruction. Participants expressed concerns about instructors' limited motivation and inconsistencies between their stated principles and professional practices. These findings underscore the need to strengthen faculty recruitment and development, improve instructors' understanding of teacher education, and promote respectful, fair, and professionally responsible teaching practices.

فصلنامهٔ توسعهٔ حرفه‌ای معلم

شاپا چاپی: ۵۶۰۰-۲۴۷۶ شاپا الکترونیکی: ۵۶۱۹-۲۴۷۶

شایستگی مدرسان در عصر پیچیدگی: مدلی ترکیبی برای تقویت دستاوردهای دانشجویان

جعفر ترک‌زاده[۱]، ولی احمدکرماج[۲]

۱. استاد گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران (نویسنده مسئول).

۲. گروه آموزش علوم تربیتی،دانشگاه فرهنگیان.تهران. ایران.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخچه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۸/۲۳

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۵/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۸/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۷/۰۱

واژه‌های کلیدی:

پیچیدگی،
دانشجویان،
دانشگاه فرهنگیان،
دستاوردهای تحصیلی،
شایستگی‌های مدرسان.

نویسندگان:

1. djt2891@gmail.com
2. vali.ahmadkermaj@gmail.com

چکیده

پیشینه و اهداف: در این پژوهش، شایستگی مدرسان در عصر پیچیدگی بررسی شده و مدلی ترکیبی برای تقویت دستاوردهای دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان ارائه گردیده است. **روش:** رویکرد مورد استفاده در این پژوهش، طرح ترکیبی از نوع آشیانه‌ای بوده است. در این راستا، داده‌های کمی و کیفی به صورت همزمان گردآوری و تحلیل شده‌اند. بخش کمی پژوهش با روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری شامل ۷۲۰ نفر از دانشجویان سال آخر دانشگاه فرهنگیان استان کردستان بوده که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و با در نظر گرفتن نسبت ۳۰ درصد از خوشه‌ها انتخاب شده‌اند. ابزارهای پژوهش شامل دو مقیاس محقق‌ساخته بوده است: ۱) مقیاس سنجش شایستگی‌های مدرسان در سه بعد فنی، رفتاری و زمینه‌ای، و ۲) مقیاس سنجش دستاوردهای تحصیلی دانشجویان. داده‌های کمی با استفاده از روش همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری مورد تحلیل قرار گرفته‌اند. بخش کیفی پژوهش با رویکرد پدیدارشناسی اجرا شده است. مشارکت‌کنندگان این بخش شامل ۳۳ نفر از دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان بودند که با روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع معیار انتخاب شدند. گردآوری داده‌های کیفی از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انجام شد و برای اعتبارسنجی نتایج از معیارهای اعتبارپذیری و اتکاپذیری استفاده گردید. تحلیل داده‌های کیفی با روش تحلیل شبکه مضامین صورت پذیرفت. **یافته‌ها:** نتایج حاصل از بخش کمی نشان داد که بین شایستگی‌های مدرسان و دستاوردهای تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و شایستگی‌های اساتید قابلیت پیش‌بینی دستاوردهای تحصیلی دانشجویان را دارا می‌باشد. در بخش کیفی، تحلیل مضمون داده‌ها منجر به شناسایی دو مضمون سازمان‌دهنده اصلی گردید: ۱) مهارت‌های زمینه‌ای در اساتید، و ۲) رفتار علمی اساتید. **نتایج:** یافته‌های پژوهش گویای آن است که تقویت شایستگی‌های مدرسان به‌ویژه در حوزه‌های رفتاری و انطباق با پیچیدگی‌های محیط آموزشی، نقش تعیین‌کننده‌ای در موفقیت دانشجومعلمان دارد.

استناد به این مقاله (APA): ترک‌زاده ، جعفر و احمدکرماج، ولی. (۱۴۰۵). شایستگی مدرسان در عصر پیچیدگی: مدلی ترکیبی برای تقویت دستاوردهای دانشجویان. *توسعهٔ حرفه‌ای معلم*، ۱۱(۳). ۱۰۳-۷۳.

DOI: 10.48310/tpd.2026.21499.2040

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه فرهنگیان

مقدمه

دانشگاه‌ها به عنوان نهادهای علمی، مسئولیت آموزش تخصصی دانشجویان و توسعه منابع انسانی را بر عهده دارند. این مؤسسات با ارائه مهارت‌های کاربردی، دانشجویان را برای ورود به بازار کار و ایفای نقش‌های رهبری در جامعه آماده می‌کنند. در این راستا، اعضای هیئت علمی باید از دانش، مهارت‌ها و شایستگی‌های لازم برای پاسخگویی به نیازهای آموزشی روز و تحقق اهداف یادگیری برخوردار باشند (عبید و الجمی[1]. ۲۰۲۴). در همین راستا ترک زاده و احمدوند (۱۳۸۸) بر این باورند که توسعه کیفی هر دانشگاه و تبدیل آن به یک دانشگاه پیشرو تلاشی است که می‌توان در قلمروی مفهوم توسعه سازمانی تعریف شود. تحقق این مهم مستلزم آن است که تلاش برنامه‌ریزی شده و مدیریت شده در گستره سازمان به قصد توسعه راه حل‌های جدید و خلاقانه و توسعه ظرفیت خودنوسازی سازمان (دانشگاه) صورت گیرد. این توسعه سازمانی در سطح خرد، مستلزم توجه به ظرفیت‌های فردی و حرفه‌ای مدرسان است. مطالعه استپو، الیانا، رازا، و روزالینا،[2] (۲۰۲۰) نشان می‌دهد که دانشگاه‌ها در عصر انقلاب صنعتی باید گام‌های فوری برای افزایش آمادگی خود، به ویژه در مورد منابع انسانی، بردارند. آنجوسیلوا[3] (۲۰۱۰) نیز بر این باور است که شایستگی‌های مدرسان یکی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده کیفیت تدریس در دانشگاه‌ها محسوب می‌شود؛ عاملی که به‌طور مستقیم بر تجربه یادگیری دانشجو تأثیر می‌گذارد.

مفهوم «شایستگی» یک اصطلاح کلیدی و چندوجهی است که در زمینه‌های گسترده‌ای از جمله روانشناسی، آموزش، اشتغال و مدیریت منابع انسانی کاربرد دارد. این اصطلاح، در سطح کلی، به توانایی‌ها و مهارت‌های فرد در تمام زمینه‌های تحصیلی پذیرفته‌شده جهانی اشاره می‌کند (بلاشکه، دمو[4]، ۲۰۳۳ ؛ مشرابونوویچ[5]، ۲۰۲۳). در محیط‌های دانشگاهی، شایستگی‌های مدرسان به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌های کیفیت تدریس محسوب می‌شود(آنجوسیلوا، ۲۰۱۰). شایستگی اعضای هیئت علمی، مجموعه‌ای از توانایی‌ها، مهارت‌ها، دانش، علوم و رفتارهایی است که فرد برای انجام مؤثر وظایف و مسئولیت‌های خود به کار می‌گیرد. این کیفیت در عملکرد استاد، عنصری است که می‌تواند به صورت مستقیم یا غیرمستقیم توسط دانشجویان مشاهده، ارزیابی و حتی آموخته شود، (الانزی[6]، ۲۰۰۷؛ نیر، جهاگیردار، انگادی، و مینا[7]، ۲۰۲۳).

1. Obied, & Alajmi
2. Sitepu, Eliyana,., Raza, & Rosalina
3. Anjossilva
4. Blaschke & Demo
5. Mashrabuvonovich
6. Al-Anzi
7. Nair, Jahagirdar, Angadi, & Meena

از منظر ساختاری، بویاتزی[1] (۲۰۰۷) شایستگی را به عنوان یک «قابلیت» یا «توانایی» تعریف می‌کند که از مجموعه‌ای از رفتارهای مرتبط اما متمایز تشکیل شده و حول یک سازه زیربنایی سازماندهی شده است. (رولفس و ساندرز[2]، ۲۰۰۷) نیز بر ابعاد خاصی از شایستگی مدرسان تأکید دارند که عبارتند از: دانش استاد، رفتار و تفکر استاد، تصمیم‌گیری، شخصیت استاد و کنترل مؤثر فعالیت‌های یادگیری دانشجویان. در این زمینه سؤال اساسی این است که در شرایط پیچیده کنونی، چه مجموعه‌ای از شایستگی‌ها می‌تواند مدرسان را برای مواجهه با چالش‌های آموزشی و تربیتی آماده سازد؟ پژوهش‌هایی مانند مطالعه سایتپو و همکاران[3] (۲۰۲۰) بر ضرورت توسعه شایستگی‌های جدیدی مانند توانایی کار با فناوری‌های دیجیتال، تفکر آینده‌نگر و مهارت‌های بین‌المللی تأکید دارند. از طرفی، مطالعات داخلی مانند تحقیق جلالی فر و همکاران(۱۴۰۰) شایستگی‌های آموزشی، پژوهشی، سازمانی، فردی، اخلاقی، ارزشی، خدماتی و بین‌المللی را به عنوان ابعاد کلیدی شایستگی مدرسان شناسایی کرده‌اند. مسئله حائز اهمیت دیگر، تأثیر این شایستگی‌ها بر دستاوردهای دانشجویان است. دستاوردهای تحصیلی مجموعه‌ای از نتایج آموزشی هستند که عموماً ارزشمند تلقی می‌شوند، از جمله اما نه محدود به توانایی‌های ارتباطی (صحبت کردن، خواندن، نوشتن)، محاسبه، سوادآموزی و تفکر که دانش‌آموزان را قادر می‌سازد در مدرسه و جامعه به موفقیت دست یابند (لیندهلم-لیری و بورساتو[4]، ۲۰۰۶; اشتاین مایر و همکاران[5]، ۲۰۱۴).

دستاوردهای تحصیلی دانشجویان به عنوان یکی از عوامل مهم و تعیین‌کننده در ارزیابی برتری آموزشی در نظر گرفته شده است (سلیم و قریشی[6]، ۲۰۱۱) که می‌تواند نقش مهم و تأثیرگذاری در تربیت فارغ‌التحصیلان کارآمد که به عنوان سرمایه ملی و عامل پیشرفت اقتصادی و اجتماعی جامعه محسوب می‌شوند داشته باشد (علی، جوسف، علی، مختار و سلامت[7]، ۲۰۰۹).

با توجه به اهمیت توسعه کیفی خدمات آموزشی و تأکید فراوان بر سنجش دستاوردها در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی، درک عوامل مؤثر بر بهبود دستاوردهای دانشجویان و رشد علمی آنان یکی از چالش‌های اساسی مدیران و متخصصان آموزشی است. به همین دلیل، متخصصان آموزشی میزان زیادی از زمان و تلاش خود را صرف شناخت چگونگی افزایش تجارب دانشگاهی دانشجویان می‌نمایند. این تلاش‌ها در جهت بهبود برنامه کاری، بهبود آموزش و افزایش یادگیری و رشد فردی

1. Boyatzi
2. Roulfs & Saunders
3. Sitepu et al
4. Lindholm-Leary and Bursato
5. Steinmeier et al
6. Saleem & Qureshi
7. Ali, Jusoff, Ali, Mokhtar & Salamat

دانشجویان، به مؤسسات آموزش عالی کمک می‌کند (کنراد[1]، ۲۰۰۲). هنگامی که مدیران، استادان و کارکنان تصویر شفافی از چگونگی صرف زمان و تلاش و تجارب مرتبط به آن و دستاوردهای دانشجویان داشته باشند، برای ایجاد فرصت و اجرای تغییرات در برنامه‌ها و محیط دانشگاه بهتر آماده می‌شوند (یوه[2]، ۲۰۰۴). طبق نظر محققین دستاوردهای تحصیلی شامل دستاورد حرفه‌ای، دستاورد رشد فردی و دستاورد ذهنی است که عوامل متعددی می‌تواند بر آن اثر بگذارد که از جمله این عوامل می‌توان به تحصیلات دوره‌های قبلی و میزان موفقیت در آن‌ها، عوامل انگیزشی، عوامل شخصی، روش‌های تدریس و محیط کلاس، عوامل مرتبط با برنامه درسی، مسائل محیط آموزشی و تسلط اعضای هیأت‌علمی بر موضوع درس، اشاره نمود (مرشا، بیشاو، تگگن[3]، ۲۰۱۳).

بنا به اعتقاد آگوستین، وحیدالدین و ایسنینی[4] (۲۰۲۱) استراتژی های یادگیری بر دستاورد تحصیلی فراگیران تاثیرگذار است. تمرکز بر ارتقاء و تعالی در حوزه یادگیری و آموزش باید به عنوان یک اولویت اصلی در تحصیلات عالی مورد توجه قرار گیرد، به‌ویژه در راستای پیگیری استراتژی‌های ملی برای دستیابی به تعالی. این اولویت‌بندی در دانشگاه فرهنگیان اهمیت دوچندان پیدا می‌کند. این دانشگاه با توجه به مأموریت حیاتی خود در زمینه تربیت و توانمندسازی منابع انسانی (معلمان) برای آینده جامعه، نقشی منحصر به فرد دارد. از آنجا که دانشگاه فرهنگیان یک نهاد نوپا است، لازم است توجه ویژه‌ای به مقوله ارتقاء و الزامات مرتبط با آن مبذول شود. با توجه به این مباحث، مسئله اصلی این پژوهش را می‌توان این‌گونه بیان کرد: «با توجه به پیچیدگی‌های محیطی و تحولات فناوری در عصر حاضر، چه مدلی از شایستگی‌های مدرسان می‌تواند به بهترین نحو دستاوردهای دانشجویان را در دانشگاه‌ها، به ویژه دانشگاه فرهنگیان، تقویت نماید؟» پاسخ به این سؤال می‌تواند مبنای مناسبی برای برنامه‌ریزی توسعه حرفه‌ای مدرسان و بهبود کیفیت آموزش عالی در کشور باشد.

1. Konrad
2. Yuh
3. Mersha, Bishaw, Tegegne
4. Agustin, Wahyudin., & Isnaini

پیشینه پژوهش

در سال‌های اخیر، توجه به شایستگی‌های حرفه‌ای مدرسان و اعضای هیئت علمی در حوزه‌های مختلف آموزشی افزایش یافته است. پژوهش‌های متعددی با روش‌های کیفی و کمی به شناسایی و دسته‌بندی این شایستگی‌ها پرداخته‌اند. جدول زیر خلاصه‌ای از یافته‌های کلیدی این مطالعات را ارائه می‌دهد.

جدول (۱) سوابق پژوهشی مرتبط

منبع پژوهش	هدف پژوهش	نتایج
رضایی، غیاثی ندوشن وطاهری(۱۴۰۵)	تدوین مدل شایستگی مربیان مدارس برای به کارگیری در کانون توسعه با رویکرد رفتاری	استخراج شش بعد اصلی شایستگی شامل رهبری حرفه ای، تفکر تحلیلی، حل مسئله، مهارت های تعاملی، برنامه ریزی آموزشی–تربیتی، و خلاقیت و نوآوری که مدل نهایی می تواند مبنایی علمی برای طراحی تمرین های توسعه، ارائه بازخورد حرفه ای و برنامه ریزی مسیر رشد مربیان در نظام آموزشی ایران فراهم آورد.
جلیلیان و جعفری‌زاده مالمیری (۱۴۰۵)	تبیین شایستگی‌ها در پرتو تحلیل محتوای کیفی	شایستگی‌های مورد نیاز مدرسان در جامعه : شایستگی‌های فناورانه، شایستگی‌های ارتباطی و بین‌فردی، شایستگی‌های یادگیری مستمر، شایستگی‌های تحلیلی و حل مسئله، شایستگی‌های فرهنگی و اخلاقی، شایستگی‌های طراحی آموزشی و شایستگی‌های پژوهشی
اسدی شریف، یاری حاج آتالو، رضایی، ادیب، کامران (۱۴۰۴)	سنتزپژوهی مولفه‌های شایستگی مدرسان آموزش پزشکی در زمینه آموزش مبتنی بر شبیه‌سازی	بر اساس تحلیل‌های انجام گرفته،۳۵۲ کد اولیه،۳۲ مقوله فرعی و ۶ مقوله اصلی شامل دانش تخصصی تدریس، مهارت تخصصی تدریس، طراحی آموزشی، توسعه انگیزه فراگیران، مهارت پژوهشگری و ارزشیابی آموزش مبتنی بر شبیه سازی استخراج گردید.

ادامه جدول (۱) سوابق پژوهشی مرتبط

منبع پژوهش	هدف پژوهش	نتایج
محمدی کاشانی؛ نصیری ولیک بنی؛ نویدادهم(۱۴۰۴)	مقایسه صلاحیت‌های حرفه‌ای نومعلمان دوره ابتدایی بر اساس نوع جذب (دانش‌آموختگان دانشگاه فرهنگیان و مهارت آموزان ماده ۲۸) در شهر تهران	تحلیل آماری با استفاده از آزمون t مستقل نشان داد که میانگین صلاحیت‌های حرفه‌ای نومعلمان دانش‌آموخته دانشگاه فرهنگیان به‌طور معناداری بالاتر از نومعلمان جذب‌شده از طریق ماده ۲۸ است. این تفاوت در تمامی مؤلفه‌ها مشاهده شد که می‌تواند ناشی از فرایند آموزش نظام‌مند و تربیت معلم مبتنی بر برنامه‌های آموزشی هدفمند باشد.
حیدری لقب؛ نساج؛ دولتی(۱۴۰۴)	واکاوی مؤلفه‌ها و شاخصه‌های مطلوب تربیتِ‌معلمانِ آینده برای دستیابی به ساحت علمی–فناورانه	نتایج پژوهش نشان- داد که از مهم‌ترین عوامل علّی می‌توان به سرمایه علمی معلمان و تقویت آن، فرهنگ پژوهش- محوری، سرمایه خلاق، فرهنگ فناوری و آینده‌نگری، نگرش کارآفرینانه در مدارس و نظارت و ارزیابی دروس اشاره کرد.
رشیدی، پورکریمی، آبلی، اللهیاری (۱۴۰۴)	الگوی آمادگی استقرار کانون ارزیابی و توسعه شایستگی‌های اعضای هیات علمی	بر اساس یافته‌های پژوهش مهم‌ترین ابعاد الگوی آمادگی استقرار کانون ارزیابی و توسعه شایستگی‌های اعضای هیات علمی شامل آمادگی مدیریت مبتنی بر شواهد، آمادگی ساختاری - فرآیندی، آمادگی قانونی، آمادگی فرهنگی - نگرشی، آمادگی فنی، آمادگی منابع انسانی، و آمادگی زیرساختی می باشد.
طهماسبی؛ قلتاش؛ هاشمی؛ ماشینچی(۱۴۰۳)	الگوی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان کلاس‌های چندپایه	مؤلفه‌های اصلی الگو شامل: صلاحیت اخلاقی، صلاحیت ارتباطی، تسلط بر دانش تربیتی موضوعی، صلاحیت دانش موضوعی، صلاحیت تربیتی، صلاحیت توسعه حرفه‌ای، صلاحیت رفتاری، صلاحیت زیستی بدنی، صلاحیت سیاسی، صلاحیت شخصیتی، صلاحیت عاطفی و نگرشی، صلاحیت عبادی-اعتقادی، صلاحیت دانش عمومی، صلاحیت فرهنگی و اجتماعی، صلاحیت مدیریت و رهبری آموزشی بود.
اسکندری، عسگری، رضقی رستمی (۱۴۰۲)	الگوی شایستگی‌های حرفه‌ای مدرسان نظامی مراکز آموزش نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران	یافته‌های تحقیق حاکی از شناسایی شایستگی‌های حرفه‌ای مدرسان شامل شایستگی‌های کارکردی و وظیفه‌ای (۷ مقوله)، اخلاقی (۸ مقوله)، اجتماعی و ارتباطی (۷ مقوله)، نظامی (۴ مقوله) و شناختی (۴ مقوله) است. و پیشنهاد شد شایستگی‌های اجتماعی مدرسان، شاخص‌های مهارت‌های ارتباط اثربخش، هوش هیجانی و هوش فرهنگی، ایجاد انگیزه در فراگیران و گرایش به کار تیمی از طریق فرایندهای آموزش و توسعه سرمایه‌های انسانی تقویت گردد.

ادامه جدول (۱) سوابق پژوهشی مرتبط

منبع پژوهش	هدف پژوهش	نتایج
میرزاخاه خراشتمی، شکیبایی، کاظم‌پور (۱۴۰۰)	شناسایی وتبیین ابعاد و مولفه‌های شایستگی مدرسان دانشگاه فرهنگیان در ایران	نتایج نشان دادکه شناسایی شایستگی مدرسان این دانشگاه باید در ۹ بعدعلمی با ۹ مولفه ،درونی وشخصیتی با ۱۵ مولفه، مهارتی با ۱۲ مولفه، شناختی با ۱۲مولفه، نگرشی و بینشی با ۱۲مولفه، رویکردی با ۶ مولفه، خودپنداره و خودشناسی با مولفه ی ۷ ، مدیریتی با ۹ مولفه وتجربه زیسته ۸ مولفه
فتحی، علیزاده، زمانی مقدم (۱۳۹۸)	ارائه مدلی به منظور ارتقای شایستگی‌های حرفه‌ای مدرسان دانشگاه جامع علمی کاربردی	عوامل مورد آزمون عبارتند از: برنامه‌ریزی، رهبری، سازماندهی، مدیریت کلاس درس، انگیزش، خلاقیت و نوآوری، خودمدیریتی، سازگاری، ارتباطی، هماهنگی تعاملی.
محمدزاده و همکاران (۱۳۹۵)	رابطه ویژگی‌های فردی و تجارب دانشگاهی با دستاوردهای تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان	هر سه بعد تجارب دانشگاهی دانشجویان شامل ادراک از کیفیت تلاش، کیفیت محیط موسسه و انسجام اجتماعی به ترتیب پیش‌بینی کننده‌های دستاوردهای تحصیلی آنان است. همچنین برحسب رشته و مقطع تحصیلی، قدرت ابعاد تجارب دانشجویان در پیش‌بینی دستاوردهای تحصیلی آنان متفاوت است. نتایج این پژوهش به طور کلی نشان‌دهنده رضایت نسبی دانشجویان از دستاوردهای دانشگاهی است.
جعفری و عبدالشریفی (۱۳۹۳)	ارائه مدل ساختاری از رابطه‌ی بین شایستگی‌های تدریس ادراک‌شده اعضای هیأت‌علمی و دستاوردهای تحصیلی دانشجویان	اثر ابعاد شایستگی‌های تدریس ادراک شده اساتید (ایجاد جوّ مساعد یادگیری؛ درگیرکردن فعالانه فراگیران؛ ارزیابی دانش، مهارت و نگرش فراگیران؛ تسهیل دستیابی به اهداف آموزشی برای فراگیران؛ دادن بازخورد به فراگیران؛ نگاهی از میزان شایستگی و توانایی تدریس خود؛ پرورش خود راهبری و یادگیری مادام‌العمر)، بر ابعاد دستاوردهای تحصیلی دانشجویان (دستاورد حرفه‌ای؛ دستاورد رشد فردی؛ دستاورد تحصیلی؛ دستاورد ذهنی) مثبت و معنادار است.

ادامه جدول (۱) سوابق پژوهشی مرتبط

منبع پژوهش	هدف پژوهش	نتایج
وانگ، حمید و تام [1](۲۰۲۶)	تأثیر شایستگی استاد بر پیامدهای یادگیری در آموزش دانشگاهی به روش کلاس معکوس	شایستگی استاد تأثیر مستقیم و معناداری بر اثربخشی تدریس و پیامدهای یادگیری دانشجویان دارد.
ناگل [2](۲۰۲۵)	ارتقای شایستگی دیجیتال حرفه‌ای در دانشجومعلمان: اهمیت ادراک مدرسان تربیت معلم از وظایف خود	تاکید بر ضرورت گفت‌وگو و بازتعریف نقش‌ها و مسئولیت‌های مدرسان تربیت معلم در عصر دیجیتال . برای مدرسان دارای پیشینه صرفاً دانشگاهی و پژوهشی، فرصت‌هایی برای شناخت واقعیت‌های حرفه معلمی، تجربه‌های عملی مدارس و شیوه‌های کاربرد فناوری دیجیتال در محیط‌های آموزشی فراهم شود.
وایر و همکاران [3](۲۰۲۵)	دانش، مهارت‌ها و خودکارآمدی مربیان معلم: تأثیرات نظام‌مند بر برنامه‌های تربیت اولیه معلم	بهبود کیفیت تربیت معلم اولیه، صرفاً از طریق افزایش اعتمادبه‌نفس مربیان معلم امکان‌پذیر نیست؛ بلکه مستلزم تقویت دانش محتوایی، دانش پداگوژیک محتوا، بازنگری برنامه‌های درسی، و فراهم‌کردن فرصت‌های توسعه حرفه‌ای مستمر برای مربیان معلم است.
عبید و العجمی (۲۰۲۴) .	ارزیابی شایستگی حرفه‌ای اعضای هیئت علمی از دیدگاه دانشجویان	۴ حوزه: تدریس، فناوری، ارزیابی، انسانی

1. Wang, Hamid, & Tham
2. Nagel
3. Wawire

ادامه جدول (۱) سوابق پژوهشی مرتبط

منبع پژوهش	هدف پژوهش	نتایج
زهرایی[1] (۲۰۲۱)	ارزیابی سطح شایستگی‌های حرفه‌ای در بین اعضای هیئت علمی دانشکده‌های فنی در کرانه باختری، بر اساس استانداردهای بین‌المللی	طبق یافته‌ها، سطح شایستگی‌های حرفه‌ای در بین اعضای هیئت علمی دانشکده‌های فنی بالا بود. این مطالعه همچنین تفاوت‌های آماری معناداری را در سطح شایستگی‌های حرفه‌ای بر اساس متغیرهایی مانند مدرک تحصیلی، سابقه خدمت، مدرک تحصیلی و مرجع نظارت نشان داد. این مطالعه اهمیت افزایش شایستگی‌های اعضای هیئت علمی دانشکده‌های فنی در زمینه‌های تحقیقات علمی و ارتباط با جامعه محلی را توصیه کرد. علاوه بر این، این مطالعه بر لزوم بهبود مهارت‌های آن‌ها در استفاده از روش‌های ارزیابی عاطفی تأکید کرد.
عزیز، هاسیارا و عبدو[2]، (۲۰۲۰)	رابطه بین شایستگی‌های اساتید و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه‌های دولتی اندونزی	نتایج نشان داد که دو نوع رابطه بین شایستگی‌های اساتید و شاخص پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه‌های دولتی وجود دارد. در میان چهار شایستگی، شایستگی حرفه‌ای تأثیر مثبت و معناداری بر خدمات ارائه شده به دانشجویان در دانشگاه‌های دولتی اندونزی دارد. به‌طور مشابه، خدمات ارائه شده به دانشجویان در دانشگاه‌های دولتی تأثیر مثبت و معناداری بر شاخص پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارد. هرچه دانشگاه خدمات دانشجویی بیشتری ارائه دهد، شاخص پیشرفت تحصیلی دانشجویان مستقیم‌تر خواهد بود. از سوی دیگر، شایستگی‌های حرفه‌ای و شخصیتی تأثیر غیرمستقیم معناداری بر شاخص‌های پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارند. این مطالعه نشان می‌دهد که مدرسان باید خود را به شایستگی‌هایی مجهز کنند تا بتوانند مدرسان و خدمات دانشگاهی را در بهترین سطح برای دانشجویان ارائه دهند.

1. zahraee
2. Azis, Hasiara, & Abduh

ادامه جدول (۱) سوابق پژوهشی مرتبط

منبع پژوهش	هدف پژوهش	نتایج
چانا و ساهییتو،[1] (۲۰۲۰)	تأثیر صلاحیت‌های آموزشی معلمان زبان انگلیسی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان‌شان: یک مطالعه کیفی	معلمان نقش حیاتی در آموزش و پرورش ایفا می‌کنند. نتایج تحصیلی به توانایی‌های حرفه‌ای معلمان مربوط می‌شود. بنابراین، معلمان باید از صلاحیت‌های آموزشی برخوردار باشند. در این زمینه، اهداف این مطالعه تحقیقاتی، بررسی صلاحیت‌های آموزشی معلمان دانشگاه در سکر، سند، پاکستان است. این مطالعه شامل یک مطالعه موردی کیفی است. یافته‌ها نشان می‌دهد که صلاحیت معلمان برای تدریس بر میزان موفقیت دانش‌آموزان در تحصیلات‌شان تأثیر می‌گذارد.
سمرادوا و هوباکووا [3](۲۰۱۴)	مسئولیت‌ها و شایستگی‌های یک معلم دانشگاه	فعالیت‌های معلمان و اساتید دانشگاه با شایستگی‌های حرفه‌ای در حوزه‌های تخصصی‌سازی و پژوهش آن‌ها در حوزه آموزشی و مدیریت مشخص می‌شود. تمامی این شایستگی‌ها نه فقط دانش کسب شده نظری و تجربی را منعکس می‌کنند، بلکه مهارت‌ها، ویژگی‌های شخصیتی، اشتیاق و علاقه برای پیگیری خود- آموزی[2] ثابت و مشارکت در آموزش و توسعه شخصی دانش‌آموزان (دانشج ویان) را منعکس می‌کند. شرایط موردنیاز معلمان دانشگاه با زندگی در جهان متنوع و تغییرات در حال وقوع در قلمرو آموزش ارتباط دارد.

1. Channa, & Sahito
2. Self-Education
3. Semradova & Hubackova

روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی بوده و با توجه به هدف اصلی پژوهش و مسائل مطرح شده از نظر روش‌شناسی، روش ترکیبی (کمی و کیفی) آشیانه‌ای از نوع رابطه‌ای است. این پژوهش مشتمل بر دو بخش کمی و کیفی می‌باشد. در بخش کمی روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل دانشجویان سال آخر دانشگاه فرهنگیان استان کردستان در رشته‌های مختلف در دو پردیس دخترانه و پسرانه می‌باشد. بر اساس اطلاعات دریافتی از واحد آموزش دانشگاه فرهنگیان تعداد کل دانشجویان سال آخر برابر ۷۲۰ نفر بودند که تعداد ۱۴۶ نفر دانشجویان دختر و ۵۷۴ نفر دانشجویان پسر بودند. بر اساس فرمول کوکران برای جامعه‌ای ۷۲۰ نفری، تعداد ۲۵۰ نفر به عنوان حجم نمونه محاسبه گردید. جهت انتخاب نمونه‌های مورد نیاز، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای با توجه به نوع رشته تحصیلی دانشجویان استفاده گردید. بدین صورت که با توجه به حجم نمونه مشخص شده، ابتدا ۳۰٪ از گروه‌های درسی مختلف در دانشگاه انتخاب و سپس از هر گروه، کلاس‌های سال آخر رشته‌های تحصیلی دایر گروه‌ها در دوره کارشناسی انتخاب و کلیه دانشجویان آن کلاس‌ها به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و به تکمیل ابزار پژوهش پرداختند. در این پژوهش با توجه به وجود دو متغیر شایستگی‌های حرفه‌ای مدرسان و دستاوردهای تحصیلی آنان از دو ابزار به شرح زیر استفاده شده است:

الف) مقیاس محقق‌ساخته شایستگی (فنی، رفتاری و زمینه‌ای) مبتنی بر مدل چشم شایستگی (انجمن بین المللی مدیریت پروژه[1]، ۲۰۱۰) استفاده شده است که شامل ۳۵ گویه ۵ گزینه ای از نوع لیکرت است. این مقیاس دارای سه زیر مقیاس شامل شایستگی‌های فنی، رفتاری و زمینه‌ای است. ب) دستاوردهای دانشجویان از تحصیل بر اساس مقیاس دستاوردهای دانشجویان (تام، ۲۰۰۴) سنجیده شد و شامل۲۳ سوال بود. این مقیاس مشتمل بر ابعاد دستاوردهای حرفه‌ای؛ فردی؛ آموزشی و عقلایی می‌باشد و به صورت طیف لیکرت پنج گزینه‌ای از خیلی زیاد تا خیلی کم درجه‌بندی شده است. داده‌های به دست آمده با استفاده از روش همبستگی پیرسون و مدل معادله ساختاری و با استفاده از نرم‌افزارهای $SPSS^{26}$ و $AMOS^{26}$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بخش دیگر پژوهش با رویکرد کیفی و با استفاده از روش پدیدارشناسی انجام شد. جامعه مورد مطالعه شامل ۳۳ دانشجوی سال آخر دانشگاه فرهنگیان استان کردستان (۱۲ دختر از پردیس بنت‌الهدی صدر و ۲۱ پسر از پردیس شهید مدرس سنندج) بود که مشغول به گذراندن دوره کارورزی و انجام پروژه‌های پایانی بودند. نمونه‌گیری به روش هدفمند و با معیار دسترسی به دانشجویانی که دروس نظری را به پایان رسانده و تجربه کارورزی داشتند، انجام شد. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته (۲۰ تا ۴۰ دقیقه‌ای) جمع‌آوری و پس از ضبط، پیاده‌سازی و تحلیل شدند. برای اطمینان از اعتبار و پایایی داده‌ها، از معیارهای اعتبارپذیری و قابلیت اعتماد استفاده شد و

1. International Project Management Association (IPMA)

همسوسازی داده‌ها مبنای تحلیل قرار گرفت. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مضمون (بر اساس مدل آترایدـاسترلینگ، ۲۰۰۱) انجام شد. ابتدا متون مصاحبه‌ها کدگذاری باز شدند، سپس مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر استخراج گردیدند.

یافته‌ها

در بخش حاضر، یافته‌های پژوهش در دو سطح ارائه می‌گردد: یافته‌های کمی که نتایج حاصل از تحلیل‌های آماری در مورد ارتباط معنادار بین ابعاد شایستگی و مؤلفه‌های دستاوردهای دانشجویان را نشان می‌دهد و یافته‌های کیفی که از طریق بررسی عمیق دیدگاه‌ها، تجارب و بینش‌های ذی‌نفعان به دست آمده است.

الف) یافته‌های بخش کمی

در این قسمت داده‌های مربوط، در راستای پاسخ به سؤالات بخش کمی پژوهش، تجزیه و تحلیل آماری شده است.

به منظور بررسی اطلاعات توصیفی، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گرفت که نتایج حاصل در جدول (۲) قابل مشاهده است.

جدول (۲) میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیرها	زیر مقیاس‌ها	میانگین	انحراف استاندارد
دستاوردهای تحصیلی	حرفه‌ای	۳/۰۸	۰/۷۷
	فردی	۳/۰۲	۰/۷۴
	آموزشی	۳/۱۸	۰/۷۹
	عقلایی	۳/۱۳	۰/۸۸
شایستگی مدرسان	زمینه‌ای	۲/۹۳	۰/۶۴
	فنی	۲/۹۶	۰/۶۴
	رفتاری	۲/۸۹	۰/۶۳

۱- آیا بین شایستگی‌های مدرسان دانشگاه فرهنگیان و دستاوردهای تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد؟

برای بررسی رابطه بین شایستگی‌های مدرسان دانشگاه فرهنگیان و دستاوردهای تحصیلی دانشجویان از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ آمده است.

جدول(۳) ماتریس همبستگی انواع شایستگی‌های مدرسان دانشگاه فرهنگیان با دستاوردهای تحصیلی دانشجویان

متغیر	زمینه‌ای	فنی	رفتاری	دستاوردهای حرفه‌ای	دستاوردهای فردی	دستاوردهای آموزشی	دستاوردهای عقلایی
زمینه‌ای	۱						
فنی	۰/۸۲**	۱					
رفتاری	۰/۸۵**	۰/۸۵**	۱				
دستاوردهای حرفه‌ای	۰/۵۳**	۰/۵۰**	۰/۵۴**	۱			
دستاوردهای فردی	۰/۵۲**	۰/۵۶**	۰/۵۳**	۰/۴۱**	۱		
دستاوردهای آموزشی	۰/۴۵**	۰/۴۴**	۰/۴۷**	۰/۵۸**	۰/۴۳**	۱	
دستاوردهای عقلایی	۰/۳۷**	۰/۳۸**	۰/۴۱**	۰/۵۵**	۰/۳۲**	۰/۷۷**	۱

*p<۰/۰۵ **p<۰/۰۱

طبق نتایج به دست آمده، بین شایستگی فنی مدرسان و دستاوردهای دانشجویان از تحصیل (دستاوردهای حرفه‌ای، دستاوردهای فردی، دستاوردهای آموزشی و دستاوردهای عقلایی) با یکدیگر، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

همچنین نتایج نشان دهنده آن است که بین شایستگی زمینه‌ای مدرسان و دستاوردهای دانشجویان از تحصیل (دستاوردهای حرفه‌ای، دستاوردهای فردی، دستاوردهای آموزشی و دستاوردهای عقلایی) با یکدیگر، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

علاوه بر این، نتایج نشان‌دهنده آن است که بین شایستگی رفتاری مدرسان و دستاوردهای دانشجویان از تحصیل (دستاوردهای حرفه‌ای، دستاوردهای فردی، دستاوردهای آموزشی و دستاوردهای عقلایی) با یکدیگر، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

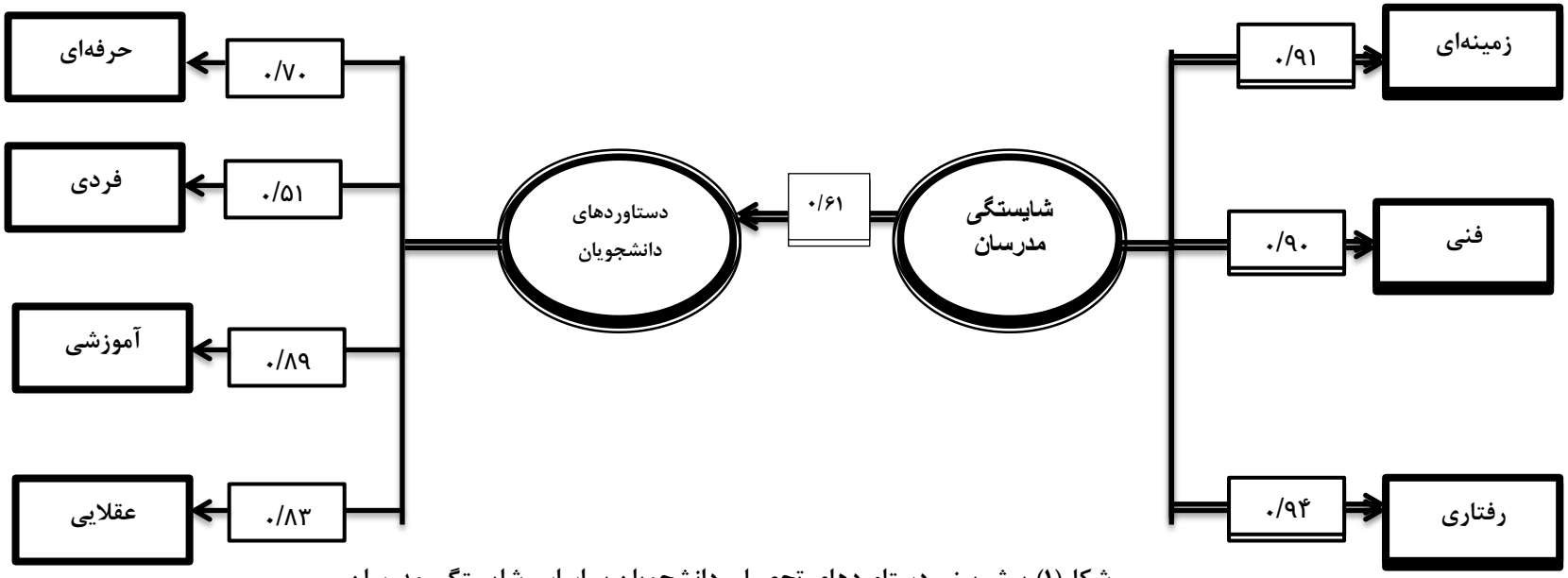
همچنین نتایج نشان داد که بین دستاوردهای دانشجویان از تحصیل (دستاوردهای حرفه‌ای، دستاوردهای فردی، دستاوردهای آموزشی و دستاوردهای عقلایی) با یکدیگر، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۲- آیا شایستگی‌های مدرسان پیش‌بینی‌کننده معنادار دستاوردهای تحصیلی دانشجویان می‌باشد؟

بر اساس شکل (۱) شایستگی‌های مدرسان پیش‌بینی‌کننده معنادار دستاوردهای تحصیلی دانشجویان($P <$ ۰/۰۱ و $\beta =$ ۰/۶۱) می باشد. لازم به ذکر است مطابق با شکل ۱ به ترتیب شایستگی رفتاری، زمینه‌ای و فنی با بار عاملی به مقدار ۰/۹۴، ۰/۹۱، ۰/۹۰ دارای بیشترین بار تبیین‌کنندگی دستاوردهای دانشجویان از تحصیل می‌باشد. در ادامه نتایج حاکی از آن است که دستاورد آموزشی با بارعاملی (۰/۸۹)، دستاورد عقلایی با بار عاملی (۰/۸۳)، دستاورد حرفه‌ای با بار عاملی(۰/۷۰) و دستاورد فردی با بار عاملی(۰/۵۱) به ترتیب دارای بیشترین بار عاملی می‌باشند. در ادامه برای تعیین برازش مدل، با استفاده از نرم افزار AMOS، مقادیر مختلف برازش محاسبه شد (جدول ۴). طبق جدول می‌توان دریافت که با توجه به بالا بودن شاخص‌های برازش مدل مذکور از برازش بالایی برخوردار می‌باشد.

جدول (۴) شاخص‌های برازش مدل شایستگی‌های مدرسان با دستاوردهای تحصیلی دانشجویان

شاخص	مقدار
X2 /df	۳/۲۹
PCFI	۰/۵۵
CFI	۰/۹۷
RMSEA	۰/۰۸

شکل(۱) پیش بینی دستاوردهای تحصیلی دانشجویان بر اساس شایستگی مدرسان

ب) یافته‌های بخش کیفی

سوال اول: دستاوردهای تحصیلی در دانشجویان مبتنی برشایستگی‌های مدرسان چگونه شکل می‌گیرد؟

در این بخش از پژوهش به منظور پاسخگویی به سؤالات بخش کیفی پژوهش باتعداد ۳۳ نفر از دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان در دو پردیس پسرانه و دخترانه مصاحبه به عمل آمد. فرآیند مصاحبه به صورت نیمه عمیق بود که سوالات مصاحبه از طرف پژوهشگر به صورت باز مطرح گردید و هریک از مشارکت‌کنندگان با توجه به موارد مطرح شده، به آن‌ها پاسخ دادند. فرآیند انجام کار بدین‌صورت بود که همزمان با توزیع و گردآوری ابزار کمی پژوهش با دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان از رشته‌های مختلف (تعداد ۳۳ نفر از دانشجویانی که در بخش کمی پژوهش مشارکت داشته‌اند) درباره مؤلفه‌های اساسی جهت دستیابی به دستاوردهای‌شان، مصاحبه به عمل آمد. داده‌های کیفی گردآوری شده با بهره‌گیری از شیوه‌ی تحلیل مضمون با روش براون و کلارک (۲۰۰۶) گردآوری، کدگذاری و تحلیل شدند. علاوه بر آن، با بهره‌گیری از روش شبکه‌ی مضامین آتراید – استیرلینگ(۲۰۰۱) از آن به عنوان روش مناسب در تحلیل مضمون استفاده شده‌است. فرآیند انجام کار در این مرحله در ادامه بیان گردیده است.

۱- کدگذاری اولیه و ساخت کدهای معنادار : در این بخش ضمن مکتوب نمودن مصاحبه، فهرست طولانی از کدهای معنادار استخراج گردید (جدول ۵).

جدول (۵) نمونه‌ای از کدهای معنادار پیرامون دستاوردهای کسب شده با تاکید بر شایستگی مدرسان

ردیف	کد معنادار	شاهد
۱	استفاده از اساتید خبره و متخصص	اساتید بدونن که علم باید به روز باشه ما اینجا استادی داشتیم برای درس روش تحقیق ما بهشون گفتیم یه مقاله برای ما بیارن مقاله‌ای که آوردن مال سال ۶۸ بود و تنها مقاله‌ای هم بود که داشتن یعنی اون فرد در زمینه اون علم، تخصص امروزی نداره(کد۲۳)
۲	روش‌های تدریس کارآمد	این ترم که آموزش دینی داشتیم هر کدام از دانشجوها درسی از پایه‌ای انتخاب کردن و تدریس کردیم که خیلی خیلی موثر بود و من خودم الان کاملا می‌دونم که هدیه‌های آسمان باید چه طوری تدریس بشه (کد۲۷)
۳	اعضای هیأت علمی توانمند	به نظر من استادهای اینجا همه خوبن و مطالعه کافی دارن و اکثراً هم قبلاً معلم بودن و تجربه کافی دارن و توانمندن و این خیلی خوبه که تجربه معلمی‌شون رو به ما انتقال میدن و این می‌رساند که اساتید باید توانمند باشند (کد۳۱)
۴	ارتباط میان محتوای دروس نظری با دروس عملی	متاسفانه واحدهایی که این‌جا ارائه داده میشه و طرز تدریس استادها بیشتر تئوریه در صورتی که باید دروس نظری و عملی در کنار هم باشد (کد۲۰)
۵	روش‌های تدریس متفاوت	اساتید باید ازروش‌های مختلف تدریس استفاده کنند(کد۱۶).

۲- ساخت مضامین پایه : محقق با توجه به سؤالات پژوهش، به دسته‌بندی و طبقه‌بندی کدها اقدام

نمود. بنابراین با مطالعه و مقایسه مکرر کدها، مضامین پایه که متشکل از چند کد معنادار مشابه بود، ایجاد شد. (جدول ۶).

جدول (۶) استخراج مضامین پایه از کدهای معنادار پیرامون شایستگی مدرسان در کسب دستاوردهای تحصیلی دانشجویان

ردیف	کدهای معنادار	مضمون پایه
دستاوردهای تحصیلی در دانشجویان با تاکید برشایستگی‌های مدرسان چگونه شکل می گیرد؟	تحصیلات اساتید عملکرد آموزشی برخی اساتید کارآمدی تخصصی تعدادی از اساتید	اساتید متخصص و حرفه‌ای
	روش تدریس اساتید مسئولیت‌حرفه‌ای اساتید در تدریس دروس مختلف روش‌های تدریس متفاوت برای محتواهای متفاوت ایجاد فرصت‌های عملی برای یادگیری تدریس	روش‌های تدریس کارآمد
	بازخورد عملی اساتید ارزشیابی‌های تکوینی تاکید بر ارزشیابی‌ها نگرش یادگیرانه به ارزشیابی شاخص‌های معتبر در ارزشیابی‌ها	لزوم کارآمدی ارزشیابی‌ها در پیشرفت علمی دانشجویان
	تاکید اساتید بر تفکر انتقادی استفاده از دانش‌پژوهی توجه به دروس پژوهشی و تحقیقی انجام صحیح اقدام‌پژوهی‌ها تخصص اساتید در پژوهش تخصصی بودن دروس ارائه شده	نقش پژوهش در توسعه حرفه‌ای
	ارائه واحدهای نظری قبل از ارائه دروس عملی آگاهی‌ها از مبانی نظری استفاده از مبانی نظری در فعالیت‌های عملی استفاده از پژوهش	لزوم کاربرد نظریه‌ها در عمل
	نقش عملکرد بالای اساتید در افزایش تجارب مثبت نقش معلمان راهنمای حرفه‌ای در کسب دستاورد دروس عملی کارورزی مهمترین عامل کسب تجارب دستاوردهای اکتسابی به سبب وجود اساتید مجرب	بکارگیری نظریه‌ها در عمل توسط اساتید و معلمان راهنما عامل کسب دستاوردها

۳) ساخت مضامین سازمان‌دهنده

در این بخش از پژوهش با مطالعه و بررسی عمیق مضامین پایه و کشف ارتباط میان مضامین مشترک به سازمان دادن مضامین سازمان‌دهنده پرداخته شد. در ادامه مضامین سازمان‌دهنده

برگرفته از مضامین پایه جهت کشف عوامل مؤثر در دستیابی به دستاوردهای تحصیلی ارائه شده است (جدول ۷).

جدول (۷) عوامل موثر در کسب دستاوردهای تحصیلی دوره با تاکید بر شایستگی اساتید

ردیف	مضمون پایه	مضمون سازمان‌دهنده اولیه
۱	لزوم افزایش تعداد اساتید متخصص و حرفه‌ای	توانایی‌های حرفه‌ای و تخصصی
۲	لزوم اصلاح ارزشیابی‌های در پیشرفت علمی دانشجو	
۳	لزوم استفاده از روش‌های تدریس کارآمد	
۴	لزوم کاربرد نظریه‌ها در عمل	
۵	نقش رویکرد پژوهشی اساتید در توسعه حرفه‌ای	فعالیت‌های علمی اساتید
۶	روایت تجارب اساتید عامل مهم کسب تجربه	
۷	الگوبرداری از اقدامات و عملکرد اساتید	

۴) ساخت مضامین سازمان‌دهنده اولیه و نهایی

در گام بعدی با ادغام مضامین پایه، به استخراج مضامین سازمان‌دهنده اولیه و تشکیل مضامین سازمان‌دهنده نهایی پرداخته شد. در این بخش از پژوهش با مطالعه و بررسی عمیق مضامین پایه و کشف ارتباط میان مضامین مشترک به سازمان دادن مضامین سازمان‌دهنده اولیه و سپس مضامین سازمان‌دهنده نهایی پرداخته شد (جدول ۸).

جدول (۸) مضامین سازمان‌دهنده اولیه و نهایی برگرفته از مضامین پایه جهت کشف عوامل مؤثر در دستیابی به دستاوردهای تحصیلی با تاکید بر شایستگی اساتید

ردیف	مضمون پایه	مضمون سازمان‌دهنده اولیه	مضمون سازمان‌دهنده نهایی
۱	سطح تجارب و مهارت بالای برخی اساتید	دانش و مهارت حرفه‌ای(فنی) اساتید	مهارت‌های زمینه ای اساتید
۲	دانش و تخصص استاد راهنما عامل اساسی در افزایش دستاوردها		
۳	اثرگذاری بالای اخلاق و عملکرد اساتید		
۴	انتقادپذیری کارکنان	رویکرد رفتاری اساتید	
۵	بکارگیری روش‌های تدریس مناسب		
۶	استفاده اساتید از منابع جدید		
۷	رفتارهای منعطف و متناسب با شان دانشجو		

جدول (۸) مضامین سازمان‌دهنده اولیه و نهایی برگرفته از مضامین پایه جهت کشف عوامل مؤثر در دستیابی به دستاوردهای تحصیلی با تاکید بر شایستگی اساتید

ردیف	مضمون پایه	مضمون سازمان‌دهنده اولیه	مضمون سازمان‌دهنده نهایی
۸	دیدگاه مثبت اساتید به ماهیت حرفه‌ای معلم	نگرش علمی اساتید	رفتار علمی اساتید
۹	عملکرد و انگیزه علمی اساتید		
۱۰	دیدگاه هستی شناسانه اساتید		
۱۱	روایت تجارب اساتید عامل مهم کسب تجربه		
۱۲	نقش رویکرد پژوهشی اساتید در توسعه حرفه‌ای		
۱۳	استفاده از اساتید خبره و متخصص		
۱۴	مسئولیت پذیری حرفه‌ای اساتید	تخصص‌گرایی	
۱۵	مطابقت رشته تخصصی اساتید		
۱۶	ارائه دروس تخصصی توسط اساتید متخصص		
۱۷	مهارت‌های تدریس برخی اساتید		
۱۸	ایجاد ارتباط میان محتوای دروس نظری با دروس عملی		
۱۹	استفاده از منابع اطلاعاتی و کتاب‌های به روز	رویکرد علمی	
۲۰	حفظ عدالت فرهنگی و زبانی		
۲۱	مهارت‌های تدریس برخی اساتید		

۵) ساخت مضامین فراگیر برگرفته از مضامین اولیه و نهایی

در این بخش با ترکیب عوامل سازمان‌دهنده اولیه و نهایی به مضامین فراگیر دست یافته و عوامل موثر در دستیابی به دستاوردهای تحصیلی کشف گردید که این روند در جدول شماره ۹ نشان داده شده است.

جدول (۹) مضامین سازمان‌دهنده و فراگیر برگرفته از مضامین پایه جهت کشف عوامل مؤثر در دستیابی به دستاوردهای تحصیلی با تاکید بر شایستگی اساتید

ردیف	مضمون پایه	مضمون سازمان‌دهنده اولیه	مضمون سازمان‌دهنده نهایی	مضمون فراگیر
۱	سطح تجارب و مهارت بالای برخی اساتید	دانش و مهارت حرفه‌ای(فنی) اساتید	مهارت‌های زمینه‌ای اساتید	عوامل مؤثر در دستیابی به دستاوردهای تحصیلی
۲	دانش و تخصص استاد راهنما عامل اساسی در افزایش دستاوردها			
۳	اثرگذاری بالای اخلاق و عملکرد اساتید			
۴	انتقادپذیری کارکنان	رویکرد رفتاری اساتید		
۵	بکارگیری روش‌های تدریس مناسب			
۶	استفاده اساتید از منابع جدید			
۷	رفتارهای منعطف و متناسب با شان دانشجو			
۸	دیدگاه مثبت اساتید به ماهیت حرفه‌ای معلم	نگرش علمی اساتید		
۹	عملکرد و انگیزه علمی اساتید			
۱۰	دیدگاه هستی شناسانه اساتید			
۱۱	روایت تجارب اساتید عامل مهم کسب تجربه			
۱۲	نقش رویکرد پژوهشی اساتید در توسعه حرفه‌ای			
۱۳	اساتید خبره و متخصص	تخصص‌گرایی	رفتار علمی اساتید	
۱۴	مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای اساتید			
۱۵	مطابقت رشته تخصصی اساتید			
۱۶	ارائه دروس تخصصی توسط اساتید متخصص			
۱۷	مهارت‌های تدریس برخی اساتید	رویکرد علمی		
۱۸	ایجاد ارتباط میان محتوای دروس نظری با دروس عملی			
۱۹	استفاده از منابع اطلاعاتی و کتاب‌های به روز			
۲۰	حفظ عدالت فرهنگی و زبانی			
۲۱	مهارت‌های تدریس برخی اساتید			

۶) کشف شبکه‌ی مضامین

در این بخش از پژوهش با توجه به نتایج حاصل از مصاحبه، عوامل مؤثر در کسب دستاوردها ی تحصیلی دانشجویان به دست آمده است که در قالب شکل۲ نشان داده شده است. داده‌های به دست آمده از روش تحلیل مضمون نشان دهنده آن است که در بخش چگونگی شکل‌گیری کسب دستاوردهای تحصیلی دانشجویان، مضامین سازمان دهنده نهایی شامل: ۱- مهارت‌های زمینه‌ای در اساتید ۲- رفتار علمی اساتید است. در این زمینه می‌توان گفت که:

مهارت‌های زمینه‌ای در اساتید

مهارت‌های زمینه‌ای اساتید مانند دانش و تخصص تخصصی، به‌کارگیری روش‌های تدریس مناسب، استفاده از منابع جدید، رفتارهای منعطف، دیدگاه مثبت به ماهیت حرفه‌ای معلم و انتقادپذیری، سنگ بنای اولیه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی هستند. اما آن‌چه اساتید را به سطح ممتاز می‌رساند، برخورداری از سطح تجارب و مهارت بالایی است که از طریق سال‌ها فعالیت عمیق حاصل می‌شود. این تجربه، دانش و تخصص را به عاملی کلیدی در افزایش دستاوردها تبدیل می‌کند و اخلاق و عملکرد آن‌ها را به اثرگذاری بالایی می‌رساند.

این ترم که آموزش دینی داشتیم هر کدام از دانشجوها درسی از پایه‌ای انتخاب کردن و تدریس کردیم که خیلی خیلی موثر بود و من خودم الان کاملا می دونم که هدیه‌های آسمان باید چه‌طوری تدریس بشه (کد۲۷)، برای ما زیر جملات خط می‌کشیدن و سوال در میاوردن مایه چیزی می خوایم در حد دانشجو که به درد کار و مدرسه بخوره (کد۳۰)، در زمینه قرآن فقط یک سری ضعیف بودن من خودم جزو اون گروهم چون استادمون فرق داشت و اصلاً نتونستیم تدریسش ۳کنیم چون اصلاً روش تدریس قرآن نداشتیم (کد۱۷)، ولی اگه روش تدریس بهتری داشتیم که دینی و عربی درس می دادیم خیلی بهتر بود (کد۹)، کتاب رو بررسی میکنه ومیگفت هر قسمتی چه طور باید تدریس بشه قسمت به قسمت رو توضیح میداد(کد۲)، مهارت‌ها و فنون تدریس و روش‌ها و کارهای حوزه تکنولوژی‌های جدید که تو مدارس استفاده میشه اینارو به ما یاد بدن (کد۱۶)، برای درس روش تدریس ریاضی ابتدایی استاد دکترای ریاضی محض داره و خودش تدریس ابتدایی نداشته که من بتونم از تجربه‌ش استفاده کنم(کد۳۳)، استاد گفت این کتاب هدیه‌های آسمانه از ده درس اول یکی رو انتخاب کنید و تدریسش کنید هر جور که خودتون دوس دارید و روش کلی رو به ما گفتن و در درس کلیات روش و فنون تدریس باز هم تک به تک درسی بررسی نشده و فقط انواع روش تدریس رو خوندیم (کد۳۳)

رفتار علمی اساتید

رفتار علمی استاد خبره، فراتر از داشتن صرفاً دانش، ترکیبی از تخصص عمقی و روزآمد، توانایی مؤثر در انتقال دانش و عملیاتی کردن مفاهیم و تعهد مطلق به اصول اخلاقی و مسئولیت‌های حرفه‌ای و اجتماعی است. این رفتار در نهایت، به تربیت نیروی متخصص متعهد و باکیفیت منجر می‌شود.

متاسفانه واحدهایی که اینجا ارائه داده میشه و طرز تدریس استادها بیشتر تئوریه در صورتی که باید دروس نظری و عملی در کنار هم باشد (کد۲۰)، در دانشگاه اصلاً عملی نبوده همش درس‌های تئوری و روش‌های جدید اصلاً به ما یاد ندادند کاش این دو درکنار هم مطرح میشدن (کد۲۰)، هم تئوری استاد داریم برای ما الگو میشه و در حیطه عملی استاد هایی داشتیم ما ازشون چیزای مثل نظم یاد گرفتیم(کد۲۶)

شکل (۲) شبکه مضامین عوامل موثر در کسب دستاوردهای تحصیلی با تاکید بر شایستگی اساتید

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تبیین رابطه بین شایستگی‌های مدرسان و دستاوردهای تحصیلی دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان استان کردستان انجام شد. یافته‌های بخش کمی حاکی از آن بود که شایستگی‌های مدرسان در سه بُعد فنی، رفتاری و زمینه‌ای با دستاوردهای تحصیلی دانشجومعلمان رابطه معناداری دارند. علاوه بر این، یافته‌های بخش کیفی نیز نشان داد که دانشجومعلمان، اثربخشی مدرس را تنها در داشتن دانش فنی و تخصصی خلاصه نمی‌کنند؛ بلکه ویژگی‌هایی همچون تعامل مؤثر، رعایت عدالت، مسئولیت‌پذیری، انگیزه‌بخشی، شناخت نیازهای دانشجومعلمان و آگاهی از اقتضائات حرفه معلمی را نیز به عنوان یکی از فاکتورهای های مهم در نظر می گیرند. بر این اساس، می‌توان گفت شایستگی مدرس پدیده‌ای چندبعدی است که از مسیرهای مختلف بر دستاوردهای تحصیلی دانشجومعلمان اثر می‌گذارد.

نخستین یافته پژوهش، تأیید نقش شایستگی فنی مدرسان در ارتقای دستاوردهای تحصیلی دانشجو-معلمان بود. شایستگی فنی شامل تسلط مدرس بر دانش تخصصی و محتوای درسی، توانایی طراحی آموزشی، استفاده از روش‌های تدریس فعال، استفاده مناسب از فناوری‌های آموزشی،

ارزشیابی منصفانه و ارائه بازخورد سازنده می‌باشد. در این راستا می‌توان گفت که هرچه مدرس از دانش محتوایی بیشتری برخوردار باشد، بهتر می‌تواند ضمن سازماندهی فرایند یادگیری، فرصت مشارکت، تمرین، پرسشگری و دریافت بازخورد را برای دانشجومعلمان فراهم سازد. در چنین وضعیتی، یادگیری از حالت منفعل فاصله می‌گیرد و به یادگیری عمیق‌تر و کاربردی‌تر تبدیل می‌شود.

این یافته با نتایج پژوهش اسدی شریف، یاری حاج‌آتالو، رضایی، ادیب و کامران (۱۴۰۴) هم‌راستا است. آنان در سنتزپژوهی مؤلفه‌های شایستگی مدرسان آموزش پزشکی، ابعادی همچون دانش تخصصی تدریس، مهارت تخصصی تدریس، طراحی آموزشی، توسعه انگیزه فراگیران، مهارت پژوهشگری و ارزشیابی را شناسایی کردند. هم‌چنین، جلیلیان و جعفری‌زاده مالمیری (۱۴۰۵) شایستگی‌های فناورانه، طراحی آموزشی، تحلیلی و حل مسئله، یادگیری مستمر و پژوهشی را از شایستگی‌های ضروری مدرسان دانسته‌اند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که تخصص علمی، زمانی منجر به ارتقای دستاورد تحصیلی می‌گردد که با توانایی طراحی و اجرای اثربخش آموزش همراه باشد.

یافته حاضر همچنین با پژوهش جعفری و عبدالشریفی (۱۳۹۳) هم‌راستا است. آنان نشان دادند ابعادی نظیر ایجاد جوّ مساعد یادگیری، درگیرکردن فعال فراگیران، ارزیابی دانش و مهارت، تسهیل دست‌یابی به اهداف آموزشی، ارائه بازخورد و پرورش خودراهبری یادگیری بر دستاوردهای تحصیلی دانشجویان اثر مثبت و معنادار دارند. بنابراین در دانشگاه فرهنگیان نیز لازم است مدرسان، علاوه بر بر تسلط علمی، از روش‌های تدریس فعال، ارزشیابی تکوینی استفاده نمایند تا دانشجومعلمان بتوانند دانش نظری را به یادگیری حرفه‌ای تبدیل نمایند.

دومین و برجسته‌ترین یافته پژوهش حاضر، نقش شایستگی رفتاری مدرسان در دستاوردهای تحصیلی دانشجومعلمان بود. یافته‌های کیفی نشان داد که احترام به دانشجومعلم، خوش‌رفتاری، انصاف، توانایی برقراری ارتباط مؤثر، ایجاد امنیت روانی، توجه به تفاوت‌های فردی، مسئولیت‌پذیری، تعهد حرفه‌ای و انگیزه‌بخشی، به عنوان مهم‌ترین مؤلفه‌های مورد انتظار دانشجومعلمان از مدرسان است. این یافته بیانگر آن است که رفتار حرفه‌ای مدرس، بخش جدایی‌ناپذیری از کیفیت تدریس و تجربه تحصیلی دانشجومعلمان محسوب می‌شود.

یافته حاضر با مدل ارائه‌شده توسط طهماسبی، قلتاش، هاشمی و ماشینچی (۱۴۰۳) نیز همسو است. در پژوهش آنان، صلاحیت‌های اخلاقی، ارتباطی، رفتاری، عاطفی و نگرشی، شخصیتی، فرهنگی و اجتماعی، در کنار صلاحیت‌های دانشی و تربیتی، از ابعاد اصلی صلاحیت حرفه‌ای معلمان معرفی شدند. این هم‌سویی حاکی از آن است که شایستگی رفتاری و اخلاقی، نه‌تنها در مدرسه، بلکه در محیط دانشگاهی و به‌ویژه در دانشگاه فرهنگیان نیز اهمیت زیادی دارد؛ زیرا دانشجومعلمان از رفتار حرفه‌ای مدرسان خود تقلید و الگوبرداری می‌کنند. همچنین، رضایی، غیاثی ندوشن و طاهری (۱۴۰۵) در مدل شایستگی مربیان مدارس، مهارت‌های تعاملی، رهبری حرفه‌ای، تفکر تحلیلی، حل مسئله، برنامه‌ریزی آموزشی ـ تربیتی و خلاقیت و نوآوری را به‌عنوان ابعاد اصلی

شایستگی معرفی کردند. وجود «مهارت‌های تعاملی» و «رهبری حرفه‌ای» در این مدل نشان می‌دهد که توانایی رفتاری مدرس، در کنار دانش فنی، برای هدایت یادگیرندگان ضروری است.

سومین یافته پژوهش، تأیید نقش شایستگی زمینه‌ای مدرسان در دستاوردهای تحصیلی دانشجومعلمان بود. شایستگی زمینه‌ای به توانایی مدرس در شناخت شرایط دانشگاه فرهنگیان، مأموریت تربیت‌معلم، نیازهای حرفه‌ای دانشجومعلمان، واقعیت‌های مدرسه و اقتضائات فرهنگی و اجتماعی محیط آموزشی اشاره دارد. مدرس دانشگاه فرهنگیان فقط انتقال‌دهنده محتوای یک درس نیست، بلکه در تربیت افرادی نقش دارد که در آینده مسئولیت آموزش، تربیت و هدایت دانش‌آموزان را بر عهده خواهند داشت. بنابراین، ضروری است آموزش دانشگاهی با واقعیت‌های مدرسه و نیازهای حرفه‌ای آینده دانشجومعلمان پیوند یابد. این یافته با پژوهش مطالعه ناگل (۲۰۲۵) هم‌راستا است. آنان بر ضرورت بازتعریف نقش‌ها و مسئولیت‌های مدرسان تربیت‌معلم در عصر دیجیتال تأکید کرده و فراهم‌کردن فرصت‌هایی برای آشنایی مدرسان دارای پیشینه صرفاً دانشگاهی و پژوهشی با واقعیت حرفه معلمی، تجربه‌های عملی مدارس و کاربست فناوری‌های دیجیتال در محیط‌های آموزشی را ضروری دانسته است. این نتیجه با یافته پژوهش حاضر سازگار است؛ زیرا دانشجومعلمان زمانی محتوای درسی را مفید و معنادار تلقی می‌کنند که بتوانند کاربرد آن را در موقعیت‌های واقعی مانند اداره کلاس، ارتباط با دانش‌آموز، ارزشیابی، مدیریت مدرسه و حل مسائل حرفه‌ای آینده خود مشاهده کنند.

در مجموع، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که شایستگی مدرسان دانشگاه فرهنگیان در سه بُعد فنی، رفتاری و زمینه‌ای، بر دستاوردهای تحصیلی دانشجومعلمان اثرگذار است. شایستگی فنی موجب بهبود طراحی و اجرای آموزش، شایستگی رفتاری زمینه‌ساز انگیزش و مشارکت دانشجومعلمان، و شایستگی زمینه‌ای عامل پیوند آموزش دانشگاهی با واقعیت‌های مدرسه و حرفه معلمی است. ازاین‌رو، در جذب، توانمندسازی و ارزیابی مدرسان، توجه هم‌زمان به هر سه بُعد ضروری می باشد.

پیشنهادهای کاربردی

بر پایه یافته‌های پژوهش، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

۱. طراحی نظام انتخاب و جذب مدرسان بر پایه شایستگی چندبعدی: در فرایند جذب، افزون بر تخصص علمی، مهارت تدریس، توانایی ارتباطی، اخلاق حرفه‌ای و شناخت مدرس از مأموریت تربیت‌معلم نیز ارزیابی شود.

۲. برگزاری برنامه‌های توانمندسازی حرفه‌ای مستمر: دوره‌های آموزشی منظم برای ارتقای مهارت‌های تدریس فعال، فناوری آموزشی، ارزشیابی، بازخورددهی و پژوهش در میان مدرسان برگزار شود.

۳. تقویت شایستگی‌های رفتاری، ارتباطی و اخلاق حرفه‌ای: کارگاه‌هایی برای توسعه ارتباط مؤثر، عدالت آموزشی، هوش هیجانی، احترام به دانشجومعلمان و مدیریت تعارض طراحی و اجرا شود.

۴. طراحی شاخص‌های پایش کیفیت تدریس: شاخص‌هایی مانند مشارکت دانشجویان، کیفیت بازخورد، عدالت در ارزشیابی، کاربرد روش‌های فعال تدریس و رضایت دانشجومعلمان به‌طور دوره‌ای سنجیده شود.

منابع

اسدی شریف، فرانک؛ یاری حاج عطالو، جهانگیر؛ رضایی، عیسی؛ ادیب، یوسف؛ و کامران، عزیز. (۱۴۰۲). شایستگی‌های مدرسان آموزش پزشکی در آموزش مبتنی بر شبیه‌سازی: یک مطالعه فنومنولوژی توصیفی. *نشریه پژوهش در آموزش علوم پزشکی، ۱۵*(۴)، ۱۳–۲۳-1-http://rme.gums.ac.ir/article 1336-fa.html .

اسکندری، ابراهیم؛ عسگری، ناصر؛ و رزقی رستمی، علیرضا. (۱۴۰۲). الگوی شایستگی‌های حرفه‌ای مدرسان نظامی مراکز آموزش نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران. *فصلنامه علوم و فنون نظامی، ۱۹*(۶۵)، ۵–۲۸. https://doi.org/10.22034/qjmst.2024.560977.177528 .

ترک‌زاده، جعفر؛ و احمدوند، علی محمد. (۱۳۸۸). الگوی کاربردی هدایت راهبردی نظام اطلاعات دانشگاه. پژوهشنامه آموزش عالی، ۲(۶)، ۱۲۱–۱۴۰.

جلایی فر، سجاد؛ عبدالهی، بیژن؛ زین‌آبادی، حسن رضا؛ و عباسیان، حسین. (۱۴۰۰). شناسایی شایستگی‌های توسعه حرفه‌ای اعضای هیئت علمی تازه‌استخدام‌شده دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. *پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۵*(۵۲)، ۵۸–۷۲. https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.23831324.1400.15.52.4.6 .

جلیلیان، ن؛ و جعفری‌زاده مالمیری، ع.ا. (۱۴۰۴). تبیین شایستگی‌ها در پرتو تحلیل محتوای کیفی [مقاله کنفرانسی]. سومین همایش بین‌المللی نیازها و ضرورت‌های نظام آموزش عالی در جامعه اطلاعاتی. سیویلیکا. https://civilica.com/doc/۲۶۱۱۶۲۳.

جعفری، سکینه؛ و عبدشریفی، فاطمه. (۱۳۹۳). ارائه مدل ساختاری از رابطه بین شایستگی‌های تدریس ادراک‌شده اعضای هیئت علمی و دستاوردهای تحصیلی دانشجویان. *مجله مطالعات آموزش و یادگیری، ۱*(۶)، ۴۷–۶۶. https://doi.org/10.22099/jsli.2014.269566 .

حیدری لقب، طاهره؛ نساج، مریم و دولتی، علی اکبر . (۱۴۰۴). واکاوی مؤلفه‌ها و شاخصه‌های مطلوب تربیتِ‌معلمانِ آینده برای دستیابی به ساحت علمی–فناورانه. *توسعه حرفه ای معلم*،10(3) .۱۳۶-۹۳ ، doi: 10.48310/tpd.2025.18092.1828

رضایی، منیره. (۱۳۹۰). دانشگاه فرهنگیان، پاسخی به نیاز معلمان برای افزایش دانش حرفه‌ای در دنیای متحول امروز. *فصلنامه پژوهشنامه فرهنگیان، ۱*(۱)، ۳۲.

رضایی، م؛ غیاثی ندوشن، س؛ و طاهری، م. (۱۴۰۵). تدوین مدل شایستگی مربیان مدارس برای به‌کارگیری در کانون توسعه با رویکرد رفتاری. نظریه و عمل در تربیت معلمان، ۱۱(۲۱)، ۴۹–۶۳. https://doi.org/۲۰۲۶,۱۹۳۴۸,۱۱۱۵/itt.۱۰,۴۸۳۱۰

رشیدی، صدرا؛ پورکریمی، جواد؛ ابیلی، خدایار؛ و اللهیاری، رحمت الله. (۱۴۰۴). الگوی آمادگی استقرار کانون ارزیابی و توسعه شایستگی‌های اعضای هیئت علمی. *نامه آموزش عالی، ۱۸*(۷۰)، ۷–۳۲ . https://doi.org/10.22034/hel.2025.2022623.1944

محمدزاده، بفرین؛ مقصودی، لیلا؛ وکیلی، محمد مسعود؛ صادقی، طاهره؛ و زارعی، فاطمه. (۱۳۹۵). رابطه ویژگی‌های فردی و تجارب دانشگاهی با دستاوردهای تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان . *Journal of Medical Education Development*, ۹ (۲۴)، ۹۲–۱۰۱.

محمدفتحی، سعید؛ علیزاده، سعید؛ و زمانی مقدم، افسانه. (۱۳۹۹). ارائه مدلی به‌منظور ارتقای شایستگی‌های حرفه‌ای مدرسان دانشگاه جامع علمی کاربردی .*مجله پژوهش‌های مدیریت عمومی*، ۱۳ (۴۹)، ۲۴۳–۲۶۸. https://doi.org/10.22111/jmr.2020.32519.4902 .

محمدی کاشانی، کیمیا؛ نصیری ولیک بنی، فخرالسادات و نویدادهم، مهدی. (۱۴۰۴). مقایسه صلاحیت‌های حرفه‌ای نومعلمان دوره ابتدایی بر اساس نوع جذب (دانش‌آموختگان دانشگاه فرهنگیان و مهارت آموزان ماده ۲۸) در شهر تهران. توسعه حرفه‌ای معلم، ۱۰(۳)، ۴۷-۷۰. doi: 10.48310/tpd.2025.19571.1928

میرزاخواه خرشتمی، رضا؛ شکیبایی، زهره؛ و کاظم‌پور، اسماعیل. (۱۴۰۰). شناسایی و تبیین ابعاد و مؤلفه‌های شایستگی مدرسان دانشگاه فرهنگیان در ایران .*مدیریت تبلیغات و فروش*، ۲ (۴)، ۲۶۴–۲۷۷ . https://doi.org/10.52547/JABM.3.2.354324

طهماسبی، فاطمه؛ قلتاش، عباس؛ هاشمی، سید احمد و ماشینچی، علی اصغر . (۱۴۰۳). الگوی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان کلاس‌های چندپایه. توسعه حرفه‌ای معلم، ۹(۴)، ۹۷-۱۲۳. doi: 10.48310/tpd.2025.17683.1807

یونسی، احمد؛ عباسی، علی؛ حسینی‌خواه، علی؛ و خنیفر، حسین. (۱۴۰۱). شناسایی شایستگی‌ها و راهبردهای بالندگی اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان در ارتباط با برنامه درسی: یک مطالعه کیفی . *پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۱۶ (۵۶)، ۲۲–۳۳ . https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.23831324.1401.16.56.2.9

Agustin, W., Wahyudin, A. Y., & Isnaini, S. (2021). Language learning strategies and academic achievement of English Department students. *Journal of Arts and Education*, *1*(1), 19-29. 10.32996/ijllt.2024.7.10.2

Al-Anzi, B. (2007). Developing teacher competencies in light of quality standards in public education.In 14th Annual Meeting: Quality in Public Education, Saudi Society for Educational and Psychological Sciences - College of Education.

Ali, N., Jusoff, K., Ali, S., Mokhtar, N., & Salamat, A. (2009). The factors influencing students' performance at University Teknologi MARA Kedah, Malaysia. Management Science and Engineering, 3(4), 81-90.

Anjossilva, E.M.V. (2010). Pedagogic Competency of the Brazilian University Professors. Available at: http://www.aare.edu.au/01pap.

Assadisharif F, yari Haj atalou J, Rezaei E, Adib Y, Kamran A. Competencies of Medical Education Instructors in Simulation-based Learning: a Descriptive Phenomenological Study. Res Med Edu 2024; 15 (4) :13-23 URL: http://rme.gums.ac.ir/article-1-1336-fa.html

Azis, M., Hasiara, L. O., & Abduh, A. (2020). Relationship between Lecturers' Competences and Student Academic Achievement in Indonesian Public Universities. Talent Development & Excellence, 12(1), 1825-1832.

Bellacicco, R., & Demo, H. (2023). Students with disabilities in initial teacher training and the dilemma of professional competence. A systematic review. Alter. European Journal of Disability Research, 17(1), 5–27. https://doi.org/10.4000/9ifk

Boyatzis, R. E., & Ratti, F. (2009). Emotional, social and cognitive competencies distinguishing effective Italian managers and leaders in a private company and cooperatives. Journal of Management Development, 28(9), 821-833. https://doi.org/10.1108/02621710910987674

Channa, W. M., & Sahito, Z. (2022). Effect of Pedagogical Competences of English Language Teachers on Their Students' Academic Achievement: A Qualitative Study. *Theory and Practice in Language Studies*, *12*(11), 2274-2281. 10.17507/tpls.1211.06.

Eskandari, Ebrahim; Asgari, Naser; & Razqi Rostami, Alireza. (2023). Professional competency model for military instructors at Air Defense Force training centers of the Islamic Republic of Iran Army. *Military Science and Technology Quarterly*, *19*(65), 5-28. https://doi.org/10.22034/qjmst.2024.560977.1775.

Jafari, Sakineh; & Abdolsharifi, Fatemeh. (2014). Presenting a structural model of the relationship between perceived teaching competencies of faculty members and students' academic achievements. *Journal of Teaching and Learning Studies*, *1*(6), 47-66. https://doi.org/10.22099/jsli.2014.2695

Jalaifar, Sajjad; Abdollahi, Bizhan; Zainabadi, Hassan Reza; & Abbasiyan, Hossein. (2021). Identifying professional development competencies for newly hired faculty members at public universities in Tehran. *Research in Educational Systems*, *15*(52), 58-72. https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.23831324.1400.15.52.4.6

Konrad, C. (2002). The relationship of nursing student quality of effort, satisfaction, and self-reported perceptions of learning gains in associate degree nursing programs in specialized colleges. Doctoral dissertation.University of Illinois state, Department of educational administration and foundations.

Lindholm-Leary K, Borsato G (2006) Academic achievement. In: Educating English

Mashrabjonovich, O. J. (2023). Formation of professional competence of the future teacher in the information and educational process. Central Asian Journal of Social Sciences and History, 4(2),107–111. doi: 10.17605/OSF.IO/UST4P.

Mersha, Y., Bishaw, A., & Tegegne, F. (2013). Factors affecting female students' academic achievement at Bahir Dar University. Journal of International Cooperation in Education, 15(3), 135-148.

Mirzakhah Khashtomi, Reza; Shakibaei, Zahra; & Kazempour, Esmaeil. (2021). Identifying and explaining dimensions and components of Farhangian University instructors' competencies in Iran. *Advertising and Sales Management Journal*, *2*(4), 264-277. https://doi.org/10.52547/JABM.3.2.354324

Mohammad Fathi, Saeed; Alizadeh, Saeed; & Zamani Moghaddam, Afsaneh. (2020). Presenting a model for improving professional competencies of instructors at Applied Science Universities. *Public Management Research Journal*, *13*(49), 243-268. https://doi.org/10.22111/jmr.2020.32519.4902

Mohammadzadeh, Bafrin; Maghsoudi, Leila; Vakili, Mohammad Masoud; Sadeqi, Tahereh; & Zarei, Fatemeh. (2016). The relationship between personal characteristics and university experiences with academic achievements of Zanjan University of Medical Sciences students. *Journal of Medical Education Development*, *9*(24), 92-101.

Nagel, I. (2025). Promoting professional digital competence in student teachers: teacher educators' task perception matters. European Journal of Teacher Education, 1–19. https://doi.org/10.1080/02619768.2025.2482932.

Nair, N. B., Jahagirdar, K. A., Angadi, J. G., & Meena, M. S. (2023). Professional competence of extension personnel in Karnataka state of India. Indian Journal of Extension Education, 59(2),79–83. doi: 10.48165/ijee.2023.59217.

Obied, A., & Alajmi, A. (2024). The professional competence of faculty members from the students' perspective at Kuwait University and Palestine Technical University Kadoorie. *Arab Gulf Journal of Scientific Research*, *42*(4), 1755-1769. https://doi.org/10.1108/AGJSR-05-2023-0208

Rashidi, Sadra; Pourkarimi, Javad; Abili, Khodayar; & Allahyari, Rahmatollah. (2025). Readiness model for establishing an assessment center and developing faculty members' competencies. *Higher Education Letter*, *18*(70), 7-32. https://doi.org/10.22034/hel.2025.2022623.1944

Rezaei, Monireh. (2011). Farhangian University: A response to teachers' need for professional knowledge development in today's changing world. *Farhangian Research Quarterly, 1*(1), 32.

Saleem, M. A., & Qureshi, M. I. (2011). Credentials and examination of the factors affecting the students' academic achievement in higher education (a case study of universities in public and private sector at D.I. Khan). Gomal University Journal of Research, 27(2), 74-80.

Semradova, I., & Hubackova, S. (2014). Responsibilities and competences of a university teacher. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 159, 437-441. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.12.403.

Sitepu, R. B., Eliyana, A., Raza, A., & Rosalina, M. (2020). The readiness of educational competency in higher education in connecting the era of industrial revolution 4.0. In SHS Web of Conferences(Vol. 76, 01045). EDP Sciences. https://doi.org/10.1051/shsconf/20207601045.

Steinmayr R, Meiŋer A, Weideinger AF, Wirthwein L (2014) Academic achievement. Oxford University Press.

Torkzadeh, Jafar; & Ahmadvand, Ali Mohammad. (2009). Practical model for strategic guidance of university information system. *Higher Education Research Journal, 2*(6), 121-140.

Wang, H., Hamid, J. A., & Tham, J. (2026). The impact of teacher competence on learning outcomes in university flipped classroom teaching. Edelweiss Applied Science and Technology, 10(2), 547–562. https://doi.org/10.55214/2576-8484.v10i2.12153.

Wawire, B. A., Nkunika, F., Robinette, J., Manyau, M., Koo, J. B., & Barnes-Story, A. E. (2025). Teacher Educator Knowledge, Skills, and Self-Efficacy: Systemic Impacts on Initial Teacher Education Programming. Trends in Higher Education, 4(3), 43-58. https://doi.org/10.3390/higheredu4030043

Younesi, Ahmad; Abbasi, Ali; Hosseini Khah, Ali; & Khanifar, Hossein. (2022). Identifying competencies and development strategies for Farhangian University faculty members in relation to curriculum: A qualitative study. *Research in Educational Systems, 16*(56), 22-33. https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.23831324.1401.16.56.2.9

Yuh, H. (2004). College student experiences among Asian international graduate students at the University of Denver. Doctoral dissertation, University of Denver, College of Education.